

01.12.2018

Nominacje do Nagrody Literackiej Miasta Gdańska Europejski Poeta Wolności 2020

Instytucje: Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku

Miejscowość: Gdańsk

Jury Nagrody Europejski Poeta Wolności, pod przewodnictwem Krzysztofa Czyżewskiego, ogłosiło nominacje do 6. edycji Nagrody. Poeci i poetki pochodzą z ośmiu europejskich państw: Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry, Gruzji, Irlandii, Litwy, Luksemburga, Łotwy i Malty. Laureata Nagrody poznamy 21 marca 2020 roku podczas Międzynarodowego Festiwalu Literatury Europejski Poeta Wolności w Gdańsku.

Głównym założeniem, ufundowanej przez Miasto Gdańsk, Nagrody Literackiej Europejski Poeta Wolności jest przybliżanie polskiemu czytelnikowi wspólnot, języków i literackich wizji świata z całej Europy. Tomy nominowanych poetów zgłaszane są przez wybitnych tłumaczy literatury, dzięki którym poznajemy nowych twórców i ich państwa, ale przede wszystkim nowe konteksty kulturowe europejskiej wspólnoty.

Jury, pracujące w składzie: Krzysztof Czyżewski – przewodniczący, Paweł Huelle, Zbigniew Mikołajko, Stanisław Rosiek, Anda Rottenberg, Beata Stasińska, Olga Tokarczuk oraz niegłoszący sekretarz jury Andrzej Jagodziński, wyłoniło następujących kandydatów i kandydatki do Nagrody w 2020 roku:

Darko Cvijetić (Bośnia i Hercegowina) – za tom *Ježene kožice* (2017), przekład Miłosz Waligórski;

Balša Brković (Czarnogóra) – za tom *Crno igralište* (*Czarne boisko*, 2017), przekład Agnieszka Schreier;

Zwiad Ratiani (Gruzja) – za tom *Tobie wolno* (2015), przekład Magdalena Nowakowska;

Sinéad Morrissey (Irlandia) – za tom *On Balance* (2017), przekład Magdalena Heydel;

Agnė Žagrakalytė (Litwa) – za tom *Štai* (2017), przekład Agnieszka Rembiałkowska;

Jean Portante (Luksemburg) – za tom *Aprés le tremblement* (2013), przekład Wawrzyniec Brzozowski;

Inga Gaile (Łotwa) – za tom *Lieldienas (Wielkanoc, 2018)*, przekład Agnieszka Smarzewska;

Antoine Cassar (Malta) – za tom *Erbgħim Jum (Czterdzieści dni, 2017)*, przekład Zuzanna Gawron, Urszula Zielińska.

Wszystkie nominowane tomy zostaną premierowo przetłumaczone i opublikowane w języku polskim oraz zaprezentowane podczas Festiwalu Europejski Poeta Wolności 21 marca 2020 roku. Wręczana podczas wydarzenia nagroda główna to 100 000 zł dla poety oraz 20 000 zł dla tłumacza.

Fragmenty uzasadnień tłumaczy i tłumaczek zgłaszających poetów i poetki do Nagrody Literackiej Miasta Gdańska Europejski Poeta Wolności:

- Wiersze Darka Cvijeticia (Bośnia i Hercegowina) wybudzają skłonność do uogólnień, leniwą pamięć. Ich podmiot, wchodząc w skórę ofiar, katów, a nawet narzędzi zbrodni, przyjmuje punkt widzenia, który wymyka się banałowi kolektywnych narracji i pokazuje, że właśnie dzięki perspektywie można zbliżyć się do indywidualnego doznania drugiego człowieka i razem z nim wejść w „sektor wolności” – opisuje Miłosz Waligórski.

- Teksty zebrane w książce Bałsy Brkovicia (Czarnogóra) to intymna relacja z podróży, w którą autor wciąż na nowo wyrusza: podróży ku wolności wyboru. Jego poezja to terytorium swobody i autonomii, poety nie ograniczają żadne powinności wobec narodu, historii i historii narodu – mówi Agnieszka Schreier.

- Twórczość Zwiada Ratianiego (Gruzja) obraca się wokół fundamentalnych pytań o funkcję człowieka we współczesnym świecie i intensywnie poszukuje sensownej recepty na godną egzystencję w rzeczywistości zdominowanej przez różne formy agresji – od fizycznej i psychicznej po materialną – komentuje Magdalena Nowakowska.

- Poezja Morrissey (Irlandia) jest poetycką *par excellence*, operuje nie tylko repertuarem form i technik, ale także całą gamą efektów sensualnych, odwołując się do zmysłów, a przez nie do intelektu, empatii i poczucia humoru czytelników. Jej wiersze, zanurzone w żywiole historii, nie zamykają się w nim, otwierając się na wielką przestrzeń wyobraźni i wolności myślenia – czytamy w uzasadnieniu Magdaleny Heydel.

- Wydawca prezentuje tomik Agnė Žagrakalytė (Litwa) jako „wiersze o miłości bez narcyzmu”, litewscy krytycy jako podstawowy temat wskazują „refleksję nad kobiecością, jej różnorodnymi formami i transformacjami”, rozgrywanie kulturowych stereotypów związanych z kobietami i twórczością kobiet, a jako dominantę stylu – zmysłowość, niemal erotyczną energię przekazu, nieunikanie

drastyczności (jednak bez epatowania wulgaryzmami) – mówi Agnieszka Rembiałkowska.

- Mieszkający w Paryżu, ale wciąż mocno związany z Luksemburgiem, gdzie urodził się w 1950 roku w rodzinie nowo przybyłych włoskich imigrantów, Jean Portante debiutował w wieku 33 lat. Pragnął sam wywalczyć sobie „wolność” w języku, w którym czuł się nie do końca swobodnie i który, stosując z wielkim wyczuciem frazy właściwe innym językom (co niestety bywa czasem niemożliwe do przełożenia), uelastyczył i zaadoptował do własnej poezji – opisuje Wawrzyniec Brzozowski.

- Wydany na Łotwie w 2018 roku tomik wierszy Ingi Gaile to przykład żywej i zaangażowanej twórczości we współczesnej literaturze łotewskiej. Poetka podejmuje w nim temat wolności w ujęciu osobistym: stawia pytania o wolność ekspresji, o granice między „ja” a „inni”, o swobodę w pojmowaniu zewnętrznego świata. Autorka śmiało podejmuje wątki feministyczne oraz LGBT+, żongluje aluzjami politycznymi i nawiązaniami do najnowszej historii Łotwy, a ironia i humor nie są jej obce – podsumowuje Agnieszka Smarżewska.

- Tom *Czterdzieści dni* Antoine'a Cassar'a (Malta) jest przykładem siły, jaką ma w sobie człowiek, by zmierzyć się z demonami przeszłości i je zwyciężyć. Poemat pokazuje wędrówkę ku uzdrowieniu i miłości do siebie i świata, bez zbędnych rzeczy w plecaku. Prawdziwe wyjście z nocy duszy i radość z tego, że wstaje nowy dzień – uzasadniają Zuzanna Gawron i Urszula Zielińska.

Dotychczasowi laureaci i laureatki: 2010 – Uładzimir Arłow (Białoruś), 2012 – Durs Grünbein (Niemcy), 2014 – Dorta Jagić (Chorwacja), 2016 – Ana Blandiana (Rumunia), 2018 – Linda Vilhjálmisdóttir (Islandia).

Do pobrania:

- Biogramy_poetów_i_poetek_nominowanych_do_Nagrody_Literackiej_CaZyAcf.pdf
- Biogramy_tłumaczy_nominowani_EPW2020.pdf

Linki:

- <http://www.europejskipoetawolnosci.pl>
- <http://www.facebook.com/europejskipoetawolnosci>

Słowa kluczowe: wolność, poezja, Europa, Gdańsk, przekład

Autor: Marta Bańka